

TEMA
**Sten i
utemiljö**

Storheten i detaljerna

◀ Storskogstorget har en tidstypisk 50-talsrekvisita bestående av sittgrupper, planteringar och en porlande mosaikfontän.

En varm och solig eftermiddag sent i september, just innan hösten tagit över. Vid t-banepågången Näckrosen i Sundbyberg pågår de sista detaljarbetena med att färdigställa det upprustade Storskogstorget. Folk i alla åldrar sitter på de nya träbänkarna och sträcker ut sig i solen. Många av dem bor förmodligen i höghuset som reser sig som en dekor över torgscenen, med sin tidstypiska 50-talsrekvisita av sittgrupper, planteringar och en porlande mosaikfontän. Torget är via nivåskillnader, trappor och skiffermurar indelat i flera olika rum. Platsen vid fontänen är som ett eget torg i torget.

Från en balkong vinkar en äldre kvinna till dem därnere. De flesta verkar känna varandra. Kanske har några av dem bott här sedan torget anlades på 50-talet. De är i alla fall tillräckligt gamla för att kunna ha levt ett helt liv i något av de intilliggande husen.

Ett sällskap småpratar och skojar med anläggarna som håller på att säga till de sista bitarna som ska läggas på plats. Det här är deras förlängda vardagsrum, som har fått ett efterlängtat ansiktslyft sedan arbetet med att omgestalta torget inleddes förra året. Allmänheten och de boende runt torget har fått lämna förslag på hur de vill att deras torg ska se ut och vad de saknar.

– Vi hade invigning i helgen. Runt 300 personer var på plats, många av dem har följt arbetet under hela tiden. Man förstår att många här verkligen bryr sig om sitt torg, men det var slitet och det fanns ett stort behov av att öppna upp torget och ge det flera passager, säger kommunens projektledare Jonas Leandersson.

Precis som många andra svenska torg från den här tiden ramas det in av olika småaffärer: Ica, en frisör, en blomsteraffär, fotvård, en kiosk med spelmöjligheter och en bar med kök. Flera av affärsidkarna är inrymda i den lägre byggnad som sträcker sig längs torgets norra del.

Storskogstorget utformades av den finlandssvenske trädgårdsarkitekten N.H. Orénto.

▲ Helena Eriksson, landskapsarkitekt och konstnär, med sonen Theo.

– Han lär ska ha varit väldigt bestämd, både som person och med hur han ville att torget skulle se ut, säger Helena Eriksson, landskapsarkitekt och konstnär vid Sland, som har ritat omgestaltningen.

Hon understryker det nära samarbetet med Ylva Kjellin, landskapsarkitekt på Sundbybergs stad, som också är den som initierade projektet.

– Vi har arbetat med förslaget tillsammans, och jag har fungerat som ett beställarstöd. Det har varit en förmån att kunna jobba så nära beställaren. Kommunen har en egen anläggningsavdelning och har genomfört projektet helt i egen regi. Det är inte bara unikt, det leder även till snabb återkoppling och snabba beslut. Vi har hela tiden haft en öppen dialog.

Helena Eriksson har också fått utrymme för sin andra roll som konstnär. Hon har skapat ett nytt konstverk, en skulpturgrupp av näckrosknoppar som står på en skifferyta centralt på torget. På kvällen lyser knopparna och en effektbelysning runtom gör ytan till en fiktiv vattenyta som knopparna kommer upp ur.

– De är tillverkade i återvunnen aluminium och ska bland annat representera växtkraften som finns runtomkring oss. Det här ska vara en trygg och trivsamt miljö, även när det är mörkt, säger Helena Eriksson.

På uteserveringen har folk slagit sig

Storskogstorget i Sundbyberg har genomgått ett ansiktslyft. Med små medel har man åstadkommit relativt stora förändringar, och ändå lyckats behålla torgets identitet intakt.

TEXT **PETER WILLEBRAND**
FOTO **KARIN OLEANDERSSON**

▲
 ◆ En stor del av arbetet har bestått i att låta torget återta sin funktion som just torg, och inte något som man bara passerar.

ned för ett glas. Man får lust att göra dem sällskap för en stund och bra låta blicken vila tomt över torget i väntan på den rush som tar vid när arbetsdagen är slut och folk på väg hem börjar strömma ut från tunnelbanan. Man förstår också att man måste gå varsamt fram när man gör om ett torg som så starkt ger en plats sin identitet.

– En stor del av arbetet har bestått i att låta torget återta sin funktion som ett torg, och inte något som man bara passerar. Vi har bland annat flyttat den bilparkering som tidigare låg utanför Ica till de intilliggande sidogatorna. Dessutom har vi breddat trottoarer, vilket ger genomfartstrafiken mindre ytor, säger Jonas Leandersson.

Flytten av bilparkeringen är det riktigt stora ingreppet, vilket innebär att en ansenlig del av torget frigjorts till bland annat en ny cykelparkering under tak. Den åter-

knyter till 50-talets funktionalitetstanke och ser ut som den skulle kunna ha stått där sedan torget anlades. Det gäller även andra detaljer som nya räcken vid trappor och avsatser.

– Vi har varit väldigt noga med den typen av detaljer, säger Jonas Leandersson.

Den stora slitna entrétrappan till torget har av samma skäl fått nya trappsteg i grå granit, och runt 20 procent

Projekt: Storskogstorget.

Beställare: Sundbybergs stad, Ylva Kjellin landskapsarkitekt.

Arkitekt: Helena Eriksson, 5land.

Stenleverantör: S:t Eriks, Nordskiffer och Minera Skiffer.

Stenentreprenör: Sundbybergs stads egen anläggningsavdelning.

av skiffermurarna har ersatts med ny Oppdalskiffer.

– Skifferhällarna runt fontänerna är Offerdal som vi lade om när vi rustade upp fontänen. Vi har kunnat återanvända det mesta. Det visar tydligt den stora fördelen med natursten: hållbarheten, säger Jonas Leandersson.

På torget har man använt Otta Rost och Otta Pillarguri i markmönstret som till större delen består av betonghällar. Den rostbruna skiffen ger en nyans som effektivt knyter samman torgets golv med den övriga naturstenen på platsen, trots att andelen är liten. Det är också typiskt för omgestaltningen av Storskogstorget. Med små medel har man åstadkommit relativt stora förändringar, och ändå lyckats behålla torgets identitet intakt.

– Natursten på platsen har haft en viktig funktion eftersom den både håller samman historien och framtiden. Det har varit ett givet material att arbeta med, säger Helena Eriksson. ■